

PLANO GENERAL
DE
BARCELONA
DE SU ENSANCHE Y PUEBLOS DEL LLANO
1908

SARRIA
CORTS DE SARRIA
COLL BLANCH
SARNS
BORDETA
S. MARTIN DE PROVENSALS
LA GAERNA
MEDITERRANEO

Descobreix la teva història Itineraris històrics per la ciutat de **Barcelona**

La ciutat de Barcelona es caracteritza pel seu ric patrimoni, però ¿és prou conegut més enllà dels “grans monuments”, més enllà del centre de la ciutat? Els diferents districtes de Barcelona tenen la seva història i un interessant patrimoni que ens ajuda a entendre-la i a apropar-nos-hi més directament.

Descobreix la teva història

Itineraris històrics per la ciutat de Barcelona

Els centres i entitats d'estudis dels diferents barris de la ciutat ofereixen un ampli ventall d'itineraris històrics i patrimonials que parteixen de la recerca rigorosa i que tenen com a objectiu apropar a la població en general i, especialment al públic escolar, la seva història més propera des del convenciment que el coneixement genera sentiment d'identitat, de pertinença i afavoreix el civisme.

S'ha creat una web impulsada pels Grups de Recerca Local de Barcelona, coordinada per l'Institut Ramon Muntaner, i amb el suport de la Regidoria de Drets Civils de l'Ajuntament de Barcelona, que té com a objectiu posar a l'abast del públic en general, però principalment de l'àmbit educatiu, tot un conjunt d'itineraris entorn a temes històrics o patrimonials per a que puguin ser realitzats amb monitores i amb materials didàctics adaptats als diferents cicles formatius.

El projecte s'inicia amb els itineraris i l'exposició que els grups de recerca local de Barcelona van preparar amb motiu del centenari de la Setmana Tràgica, tot i que està previst que en breu augmenti l'oferta.

Les sol·licituds es poden realitzar en els formularis que trobareu a la pàgina web vinculats als diferents itineraris i a l'exposició.

L'exposició:
La
Setmana
Tràgica
als barris de
Barcelona.
Motius i fets

A continuació us presentem l'exposició i aquests cinc itineraris i us informem sobre com fer les vostres peticions.

Tant els itineraris com l'exposició disposen de dossiers didàctics adaptats a diferents cicles; les visites es poden realitzar amb guies i l'exposició se cedeix de manera gratuïta a les escoles que la sol·licitin.

Els Grups de Recerca Local de Barcelona dels diferents districtes de la ciutat, en col·laboració amb altres entitats culturals, van impulsar tota una sèrie d'actes de manera coordinada amb l'objectiu de commemorar el centenari de la Setmana Tràgica des del rigor científic i també des de la proximitat.

Una de les activitats principals va ser la realització de l'exposició “La Setmana Tràgica als barris de Barcelona. Motius i fets”, comissariada per Teresa Abelló Güell, amb la col·laboració d'un consell assessor format per Joan Àngel Frigola, Josep Guzmán, Josep M. Contel, Jordi Morell, Oriol Granados i Pau Vinyes i coordinada per l'Institut Ramon Muntaner. L'exposició compta amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona, Biblioteques de Barcelona, la CCEPC i Catalunya Ràdio i la seva realització ha estat possible gràcies a la col·laboració de diferents arxius, fundacions i entitats.

La Setmana Tràgica
del barri de Sants

La Setmana Tràgica
Aproximació a la Barcelona de l'1909

La Setmana Tràgica
Aproximació a la Barcelona de l'1909
La Setmana Tràgica del barri de Sants

La Barcelona de l'any 1909

La Setmana Tràgica del 1909 va ser un dels moments més importants de la història de Barcelona. Aquesta setmana va estar marcada pel conflicte social i polític que va provocar la mort de moltes persones i la destrucció de moltes cases.

**CENTENARI DE LA
SETMANA
TRÀGICA**
BARCELONA 1909-2009
GRUPS DE RECERCA LOCAL

L'exposició està formada per vint plafons desenrotllables de fàcil muntatge i s'estructura en diferents àmbits:

Un plafó introductor que situa els fets d'una manera general.

L'àmbit 1, format per tres plafons, ens parla de la Barcelona anterior a la revolta.

L'àmbit 2, format també per tres plafons, ens parla de la guerra de Melilla.

L'àmbit 3, format per set plafons, té com a títol “La ciutat incendiada” i mostra la ciutat en el moment dels aldarulls.

L'àmbit 4, integrat per tres plafons, se centra en les conseqüències de la Setmana Tràgica. Hi ha dos plafons finals amb una cronologia dels fets i una valoració d'aquest moment històric.

L'exposició està disponible per als centres educatius que la vulguin sol·licitar. Es facilitaran dossiers didàctics per a que pugui ser treballada pels diferents cicles i, a més, disposem de guies per a treballar els materials amb els alumnes.

Descobreix la teva història

Itineraris

històrics per la ciutat de Barcelona

**CENTENARI DE LA
SETMANA
TRÀGICA**
BARCELONA 1909-2009
GRUPS DE RECERCA LOCAL

🎯 Montjuïc

durant la Setmana Tràgica: els fets als voltants de Montjuïc

Descripció breu:

L'itinerari de Montjuïc permet tenir una visió general dels fets de la Setmana Tràgica. Des de la perspectiva que dóna la muntanya de Montjuïc podem analitzar la famosa fotografia de Castellà on es pot observar tota la ciutat i el testimoni de la crema d'esglésies i convents. Per altra banda, també ens ofereix una vista de la zona del port que ens permet contextualitzar el desencadenant del conflicte: l'embarcament de reservistes cap al Marroc. Finalment, la visita al Castell de Montjuïc ens permet parlar de la figura de Francesc Ferrer i Guàrdia i l'Escola Moderna.

Itinerari 1

Durada de l'itinerari:
1 hora i 30 minuts

Preu per persona:
3 € (grups escolars) **10 €** (general)

Persones per grup:
Entre 10 i 25 persones

🕒 Gràcia i la Setmana Tràgica

Descripció breu:

A Gràcia va ser on la Setmana Tràgica va prendre un caràcter més de revolta popular obertament republicana. Només a la Vila es van aixecar un total de setanta-sis barricades, més que en qualsevol altre lloc de Barcelona, i va ser a Gràcia on es produïren els primers enfrontaments armats amb l'exèrcit. Hi ha una foto del carrer de l'Àngel on es poden comptabilitzar fins a tres barricades en un tram relativament curt.

Quan el dimarts a la tarda, la vaga general es va convertir en una rebel·lió, Gràcia anava a l'avantguarda, obertament republicana, plenament disposada a lluitar fins i tot contra els militars. Gràcia fou l'únic lloc (fins que van arribar els reforços el dia 28) on es va agredir l'exèrcit i on l'exèrcit va respondre. “Los revoltosos eran, casi en su totalidad, republicanos avanzados y daban la cara, había más nobleza”, segons escriu el tinent Modesto de Lara en parlar de la lluita a Gràcia.

El recorregut ens permetrà visitar tots aquests escenaris.

Itinerari 2

Durada de l'itinerari:
2 hores

Preu per persona:
3 € (grups escolars) 10 € (general)

Persones per grup:
Entre 10 i 25 persones

🎯 La Setmana Tràgica al Clot-Camp de l'Arpa

Durada de l'itinerari:
2 hores

Preu per persona:
3 € (grups escolars) 10 € (general)

Persones per grup:
Entre 10 i 25 persones

Descripció breu:

Els fets de la Setmana Tràgica foren especialment intensos a les barriades de Sant Martí. Els actes contra la guerra al Marroc se celebraren a mitjans de mes. El dia 26 pel migdia es va interrompre de forma violenta el servei de les dues línies de tramvia del barri (la de Sant Andreu i la d'Horta) atès que els seus treballadors no secundaven la vaga. Els esdeveniments van fer que la vaga derivés en revolta oberta: s'intentà assaltar la comissaria del sector Nord per alliberar els primers detinguts; es desarmà alguns membres del sometent; es construïren barricades i es tallaren les comunicacions per carretera, tren i telègraf.

Aquest itinerari consta de vuit punts.

Itinerari 3

con

🎯 La Setmana Tràgica al Poble-sec i la seva rodalia

Durada de l'itinerari:
1 hora i 30 minuts

Descripció breu:

La crema de convents als barris pobres d'aleshores (Paral·lel, Drassanes, Poble-sec) es va fer de forma ràpida i directa. En una hora i mitja van cremar set escoles catòliques, institucions benèfiques i esglésies parroquials.

Era una zona molt castigada, molt pobra, que s'havia de refiar sovint de la beneficència.

En aquest sector, com als suburbis industrials, els incendiàries eren sovint habitants del barri. De vegades fins i tot havien estat educats o criats pel clergat atacat; pot ser que es volguessin venjar d'humiliacions reals o imaginàries, de la necessitat d'acceptar la caritat dels religiosos, de vegades estrangers.

També compta el moment, la passió promoguda per grups que arribaven amb benzina i amb ganes de cremar-ho tot. Aquests actes van quedar compensats per la generositat de famílies valentes que es compadien de les monges i religiosos o que recordaven favors passats, famílies que van ajudar els religiosos a fugir o els van acollir a casa seva.

Preu per persona:
3 € (grups escolars) 10 € (general)

Itinerari 4

Persones per grup:
Entre 10 i 25 persones

🎯 La Setmana Tràgica a Sant Andreu de Palomar

Durada de l'itinerari:
1 hora i 30 minuts

Descripció breu:

El 23 de juliol va aparèixer al diari La Internacional la proposta d'un Congrés Nacional de Societats Obreres on es demanava convocar una vaga per al 2 d'agost en protesta per l'enviament de tropes al Marroc. A Barcelona, però, "Solidaridad Obrera" va decidir actuar pel seu compte i va fixar una vaga de vint-i-quatre hores per al dia 26 de juliol.

L'ambient a moltes ciutats catalanes estava molt enrarit. El dia abans, diumenge, Sant Andreu estava en pau, però als cafès, centres populars i casinos es parlava de la vaga. La gent no sabia si tindria èxit; els obrers donaven el seu parer: uns deien que anirien a la vaga i d'altres deien que esperarien a veure què passava. Ningú, però, no s'imaginava el que realment anava a produir-se durant aquell dia de vaga i el que provocaria. D'una simple vaga es va passar a una gran revolta que va durar set dies, entre el 26 de juliol i el diumenge 1 d'agost de 1909.

Aquest itinerari recorre tots els punts destacats durant aquells fets.

Preu per persona:
3 € (grups escolars) 10 € (general)

Itinerari 5

Persones per grup:
Entre 10 i 25 persones

Impulsat per: Centre d'Estudis Ignasi Iglésias
Centre d'Estudis de Montjuïc
Centre de Recerques Històriques del Poble-sec (CERHISEC)
Taller d'Història de Gràcia
Taller d'Història del Clot-Camp de l'Arpa

Coordina:

INSTITUT RAMON MUNTANER
Fundació privada dels Centres d'Estudis de Parla Catalana

Patronat format per:

**Generalitat
de Catalunya**

Amb el suport:

Ajuntament de Barcelona

Drets Civils

CCEPC

Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana

Pàgina web: <http://www.sre.urv.cat/irmu/itineraris/index.php>

Per a més informació: Institut Ramon Muntaner
Mas de la Coixa, Rotonda Eix de l'Ebre, s/n 43770 Móra la Nova Tel.977 40 17 57
www.irmu.org També ens podeu trobar a facebook.